

# Становище

от доц. д-р Грета Дерменджиева

на дисертационния труд на тема

## Аудиовизуални медийни услуги

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“

**Докторант: Юлиана Кънчева**

**Научен ръководител: Проф. Владимир Михайлов, д.и.н.**

### 1. Актуалност на темата и значимост на разработвания проблем

Темата на дисертацията на Юлиана Кънчева освен, че е актуална, е и широкообхватна, тъй като засяга процеси и явления в голям времеви диапазон. Промените в пейзажа на аудиовизуалните медийни услуги от появата на медиите до днес са изключително динамични и това ги прави сложни за проследяване, въпреки че фокусът е върху услугите в дигитална среда. Ето защо изборът на темата е едно от предизвикателствата на този дисертационен труд.

Предложеният на вниманието ни дисертационен труд разглежда спецификите на съвременната медийна комуникационна среда, представляваща микс от традиционни и нови медии, заедно с всички услуги, които предлагат на потребителите, на фона на бързо развиващото се уеб пространство.

Картината е очертана в нейната динамика още от възникването и развитието на средствата за масова комуникация, проследени са особеностите на цифровия преход и мрежовото общество, регулацията, саморегулацията и дерегулацията на комуникационните медийни услуги, показани са новите социални медийни практики, връзките и отношенията между цифровите технологии и журналистическото съдържание, открояна е тенденцията за постепенна конвергенция на компютърните и медийните технологии.

## **2. Технически, структурни и съдържателни характеристики на дисертационния труд**

На вниманието ни е представена дисертация с обем от **360 страници**. Трудът е структуриран в **увод, шест глави** с общо 16 параграфа, **заклучение, две приложения и библиография**.

Дисертационният труд се спира най-вече на промените в комуникациите, случили се вследствие на мощното развитие на технологиите през последните десетилетия, като акцент в наблюденията се поставя върху аудиовизуалните услуги, приложения от ново поколение в дигиталната уеб среда.

Дисертационният труд разкрива компетентността на Юлиана Кънчева, нейното умение да анализира теоретични източници, както и способността ѝ да се вглежда в една динамична и обхватна среда, да наблюдава един изключително голям масив от процеси със стремеж към улавяне и подреждане на цялостна картина. Езикът на изследването е ясен, терминологично точен, компетентен.

В **увода** са представени целите и задачите на дисертационния труд, основната от които е да се проследят предпоставките и процесите на зараждане, развитие и потребление на аудиовизуалните медийни услуги, като се разгледат характеристиките на новата хибридна медийна комуникационна система с всичките ѝ вътрешни процеси, анализира степента на влияние на канали и средствата за общуване върху комуникационните процеси, и се оценят новите типове отношения в мрежовата комуникация.

**Първата глава** (в обем от 110 стр.) е посветена на теоретичните основи на медийните технологии. Проучени са различни научни източници, на базата на които са проследени появата и развитието на комуникационните средства от механичната ера до ерата на мрежовото общество.

Във фокуса на **втората глава** (в обем от 54 стр.) са глобализационните процеси и ефектите от тях върху развитието на медиите, част от които са трансформация на масовата комуникация в посока към цифровизиране и конвергенция на услугите. Направен е анализ на аудиторията на аудиовизуалните медийни услуги и са показани

европейски практики и подходи за подпомагане развитието на информационните и телекомуникационните технологии, повишаване на медийната грамотност и др.

**В третата** (в обем от 12 стр.) и **четвърта глава** (в обем от 30 стр.) се разглеждат различните аспекти на конвергентните процеси в медийна среда, както и въпроси, свързани с политиката на регулиране на услугите в медийния сектор. Медийното право в тази сфера е много комплицирано и регулаторните норми трябва непрекъснато да догонват практиката, поради динамиката на информационния сектор и изпреварващата роля на технологиите.

Новото медийно съдържание и промяната в начина на разпространение и използване на аудиовизуалната продукция са във фокуса на **пета глава** (в обем от 80 стр.). Тук е отделено и специално внимание на характеристиките на онлайн журналистиката, както и на новите подходи при обучение на веб журналисти.

**Шеста глава** (в обем от 23 стр.) е препратка към европейските практики и програми, насочени към създаване на единен пазар и правна сигурност по отношение на аудиовизуалната индустрия за страните членки на Европейския съюз, без да се нарушава културното им многообразие. Описани са три програми за финансиране на културата и творчеството и по-специално за кино и телевизионни продукции в рамките на общността.

В заключителната част са представени изводите от научното изследване, отнасящи се до концентрацията и конвергенцията на медиите, сливането на отделните аудиовизуални услуги в цялостен комплекс, промяната на технологията на медийната индустрия и начина на взаимодействие между комуникатори и реципиенти, като са обобщени резултатите от проведеното теоретичното изследване на разглежданата проблематика.

Изложението на текста следва логиката на творческите задачи, която докторантката си поставя. Методът на изследване в настоящия дисертационен труд обобщено може да се определи като интердисциплинарен, като акцентът е върху дескриптивния анализ.

Докторантката изпълнява формулираните от методическа гледна точка задачи и постига целите на своята дисертация. Прави впечатление, че Юлиана Кънчева се ориентира много добре в големи обеми от научни текстове и разработки и показва умения за систематизиране и синтез на проучената информация.

### 3. Основни научни и приложни приноси в дисертационния труд

Докторантката е посочила в своя автореферат 5 научни приноси, последните три от които не звучат като такива в научната стилистика на жанра дисертационен труд. Вместо тях аз бих посочила следните:

- представяне, описание и систематизиране на огромен обем информация, свързана с медиите и комуникационните технологии и услуги;
- голям период на изследване на аудиовизуалните услуги от зараждането им до днес с осмисляне на класически теории за глобализация, конвергенция, медиен преход от традиционни към нови медии, променени комуникационни роли на журналистите и аудиторията;
- обхватно проучване на Европейските практики, инициативи и програми по отношение на аудиовизуалната политика в рамките на общността;
- фокусът на дисертацията на Юлиана Кънчева, проведените наблюдения и направените анализи имат принос към разбирането на комуникационни процеси и явления в съвременния свят, което прави работата на докторантката актуална и полезна за студенти и за всички, които се интересуват от превръщането на потребителите в равноправен участник в комуникационния процес.

### 4. Информационно осигуряване. Библиография

Докторантката Юлиана Кънчева основава дисертационния си труд на редица научни изследвания от български и чужди автори. Библиографията включва общо **170 заглавия** – 80 печатни (64 от тях на български език, 16 на английски език) и 90 Интернет източници. Въпреки че не съществува такова понятие като изчерпателна библиография в която и да е научна област, дисертацията само би се обогатила, ако в списъка с проучени източници присъстваха повече актуални трудове от последните три години, каквито несъмнено има. Независимо от това е налице добро познаване от страна на докторантката на научната литература по изследвания проблем и е демонстрирано добро ниво на научна компетентност.

## **5. Препоръки и бележки**

Бележките ми са насочени по-скоро към структурата на дисертационния труд и са израз на желание за по-детайлно прецизиране на параметрите и хронологията на изследването. Едно отчетливо формулиране на пространствения и времеви обхват, обекта, предмета, задачите и методологията би било в интерес на тази обемна работа. Вероятно заради приложимостта на понятието „конвергенция” към различни аспекти на медийните процеси, в изследването му е отделено място във всяка от първите три глави, като третата изцяло е посветена на него. Струва ми се, че обединяването на втора, трета и четвърта глава би било от полза също и за баланса между отделните части, като така би се избегнало и наличието на глава от 12 стр. (III. Медийна конвергенция – с. 175-187).

Направените бележки и препоръки обаче не засягат като цяло качествата и достойнствата на дисертационния труд.

## **6. Оценка на автореферата**

Авторефератът е с обем 43 страници (формат А 5) и е изготвен по приетия стандарт за научни изследвания. Съдържанието му следва това на дисертационния труд и отразява вярно и пълно съдържанието му (тук изводите вече са извадени от заключението), като дава обективна представа за целта и задачите на проведеното изследване.

## **7. Публикации по темата**

Докторантката Юлиана Кънчева представя списък с 4 публикации в Годишника на департамент „Масови комуникации” на НБУ (2010, 2011, 2012, 2013), последната от които е под печат, както и 9 участия с доклади (7 от които – на конференции на департамент „Масови комуникации” на НБУ и 2 на летни школи по ПР), пряко свързани с темата на дисертационния труд.

## **8. Заключение**

Като имам предвид качествата на предложения дисертационен труд, научната компетентност на автора, познаването на проблемите на съвременните медийни комуникации и услуги и очертаните тенденции в развитието на уеб комуникацията, предлагам да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор” на Юлиана Кънчева за дисертационния ѝ труд „Аудиовизуални медийни услуги”.

София, 2014

Доц. д-р Грета Дерменджиева